

Redakce Zpravodaje děkuje všem krajanům, kteří neustále pěstují i ve svých potomcích pocit sounáležitosti k volyňské rodině.

Zároveň žádá, abyste neustávali ve své aktivitě a zaslali nám příspěvky, zobrazující život na Volyni.

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

2/96
ročník 6

Život a osudy volyňského generála Josefa Touška

Před několika měsíci byl povýšen do hodnosti generála také volyňský Čech Josef Toušek, rodák z Huště. Jmenovaný vyrůstal v ryzě české rodině. Oba rodiče ho vychovávali vlastenecky od útlého mládí až do dospělosti. Jeho jiný život se podobal životu mnoha jiných volyňských chlapců a mladých mužů. Poznal dobré poměry v polské části Volyně. Sledoval začátek 2. světové války, porážku polské armády a také vstup jednotek Rudé armády na Volyn.

Při vzniku nového státního zřízení se začínal jen pomalu a postupně orientovat v radikálních politických, společenských a ekonomických změnách. Mnohé z nich kritizoval a ironizoval. Jeho život byl však stále spíše bezstarostný. Výrazný zvrát však nastal v březnu 1941. Byl totiž povolán do základní vojenské služby v Rudé armádě. Za tři měsíce přepádlí nacisté SSSR. Toušek se ocitl v seznamu tzv. nespolehlivých. Narodil se totiž na území bývalého Polska a ještě k tomu byl Čech. To stačilo sovětským orgánům, aby ho zařadili do vojenských pracovních jednotek a poslaly daleko na Ural, do táje. Zde, v těžkých klimatických podmínkách, za třeskuťkých mrazů, které dosahovaly mnohdy až -40 °C, při špatné, nedostatečné stravě, těžce pracoval. Ve dne i v noci doslova dřel.

Vysvobození nastalo nečekaně, jako zázrak, v zimě 1942, kdy se v SSSR začala organizovat čs. vojenská jednotka. Ihned se dobrovolně hlásil a v Buzuluku byl přijat jako v pořadí 657. dobrovolník. Zde se sblížil s několika desítkami dalších volyňských Čechů s podobným předchozím životem a strádáním. Měli si o něm vyprávět a vzájemně si sdíleovali své osudy.

Po několika a tvrdým výcviku se zúčastnil boju u Sokolova. Pak byl vyslán do tankového vojenského učiliště. Stal se tankistou. S celou tankovou jednotkou útočil na Kyjev, Rudu a Bilou cerkev. V karpatsko-dukelské operaci s ním bojovali v tankové brigádě, která vznikla na Volyni, i dva jeho bratři a také sestra. Je to krásný příběh rodinného vlastenceví a hrdinství volyňských Čechů. Na jaře r. 1945 se sourozenci Touškovy účastnili Ostravské operace. Zde v tanku zahynul mladší bratr a Josef Toušek utrpěl těžké zranění a byl vyřazen z boje. Za krátkou dobu skončila 2. světová válka.

Po vyhlášení odešel Josef Toušek do civilu a pracoval v zemědělství. V r. 1949 byl opět

povolán do armády. Absolvoval několik vojenských kursů a rychle postupoval ve velitelských funkcích a hodnostech, takže se v r. 1953 stal zástupcem velitele tankové divize. Po čtyřech letech došlo ke kádrové prověře, při které byl opět označen za méně spolehlivého. Po válce se totiž přihlásil do národně socialistické strany, jako mnoho jiných volyňských Čechů. Byl proto zbaven této důležitě a perspektivní funkce a přefázen na funkci nižší. V r. 1960 byl ustanoven náčelníkem vojenské přípravy na právnické fakultě UK. Čs. armáda se zbavila jednoho z dobrých, nadějných velitelů, zato příprava záložních důstojníků získala zkušeného vojáka a dobrého velitele-vychovatele. V r. 1968 byl ustanoven náčelníkem vojenské katedry Univerzity Karlovy. Současně řídil vojenskou přípravu na dalších třech vysokých školách.

Ke svým povinnostem na vojenské katedře přistupoval velmi svědomitě, věděl, že ve válce patří rozhodující úloha ve vedení vojsk záložním důstojníkům a nikoliv důstojníkům z povolání. Těch je vždy méně a jejich počty již v prvních bojích se rychle zmenšují.

Josef Toušek znal cenu lidského utrpení a života. Přesvědčil se o nich za Uralem a v krvavých bojích čs. jednotek na východní frontě. Snažil se proto pomáhat v nouzi nejen přátelům, nýbrž každému, kdo pomoc potřeboval. Nezapomínal na své krajany. Jim se snažil zejména vycházet vstříc.

Po odchodu do důchodu se zapojil aktivně do činnosti ve Svazu bojovníků za svobodu, zápasil o soulad mezi odbojem západním a východním, o pravdivý výklad a hodnocení dějin čs. odboje, snažil se též o zlepšení postavení účastníků odboje v naší společnosti.

Za iniciativní organizační práci v SBS, za válečnou činnost ve 2. světové válce a za celoživotní politické a společenské postoje byl prezidentem České republiky povýšen do hodnosti generálmajora. Tato skutečnost, a zejména slavnostní akt na pražském hradeb, byl úspěchem nejen osobním, nýbrž i úspěchem české naší krajanové veřejnosti. Vždyť této vojenské hodnosti dosáhli jen zcela ojediněle volyňští Češi. Právem jsme mu tenkrát vyjádřili naši upřímnou radost a krajanovou hrdost a přáli jsme mu mnoha dalších pracovních úspěchů, především však dobré zdraví.

Toto poslední přání se však bohužel dlouhodobě nesplnilo. Znovu se začala hlásit jeho

nemoc a v prosinci 1995 gen. J. Toušek náhle zemřel.

Pohřeb měl velkolepý, přišli se naposed rozloučit mnozí spolubojovníci, volyňští krajané a přátelé. Smutnický projev přednesl gen. V. Kužel. Četné věnce a květy, salvy na počest, dojemná hudba a nakonec hymna vytvořily velmi výrazný pietní akt.

Odešel voják-odbojář. Zanechal nejen smutek, ale i trvalé výsledky své práce a usíli o nápravu věci veřejné.

Zapsal se do volyňských dějin.
V. Duřek

Několik čtenářských ohlasů ke knize Jiřiny Zářezké Sůl volyňské země.

Na druhé straně Zpravodaje č. 10 z loňského roku jsme tuto knihu stručně charakterizovali, ale tehdy jsme nemohli sdělit její cenu. Prodejní cena je 35 Kč a je nižší než výrobní náklady, protože ústřední výbor rozhodl, aby byla částečně dotována z prostředků Sdružení. Nyní k čtenářským ohlasům.

Začalo to již v tiskárně. Mladý výtvarník (20 let), který prováděl konečný zlom textu i obrázků Miluše Dědkové se mi přiznal: "Nedalo mi to, a některé povídky jsem celé nebo zčásti četl přímo z obrazových počítače. Když jsem pak pečlivě přečetl celou knihu a spojil s tím to, co již o Volyňských vím, pak Češi byli skutečně sůl volyňské země a autorka o tom psátové a poučné vypráví."

Docent Dr. Jaroslav Vaculík, kterého nemusím představovat, poslal poděkování za čestný výstik, který jsme mu poslali. Mimo jiné napsal: "... Díky také za velmi čtivou a pěkně graficky zpracovanou brožuru Sůl volyňské země. Myslím, že tento druh publikací má své místo a bude mít vědecké čtenáře, kteří si ožví své vzpomínky, nebo v případě mladších si vytvoří obraz každodenního života na Volyni. Švím rozsahem a přístupností je čtením pro každého, což asi nebude platit o vědecky pojaté historické práci." A pan docent, znalec volyňské problematiky nad jiné povolaný, vi, o čem mluví.

Václav Šimek v děkovném dopise napsal: "Jsem velmi potěšen Vaším překrásným darem publikace Jiřiny Zářezké-Suché... Děkuji Vám za milou vzpomínku a dárek, za nůž jsem velmi vděčný..." Když autor těchto řádků pak rodinu Šimkových v Šumperku navštívil, pan Milka se mu přiznal: "Knihu nejdříve četl táta. Chtěl den. Na přístři den jsem předem uvařila oběd a nepustila knihu z ruky. dokud jsem jí celou

nepečetla a některé části i vícekrát. Poutavé je na ni pro nás starší také to, že se tématu v jednotlivých povídkách střídají. Autorce vřelý dík.

Na vernisáži putovní výstavy OSUDY Čechů z Volyně dne 18. ledna v Okresním muzeu v Šumperku byli také krajané, kteří již knihu četli. A chválili. Podobně jako M. Šimková.

Na závěr spíš přiznání než vyznání jedné krajanek z Prahy: "Knižku paní Jirfny jsem čela s takovým zaujetím, že jsem přečítala knedlíky." Uznáte že ačkoli je tato krajanka ve Sdružení srovná domá a hospodně je také dobrá, mám dobru zdůvod její jmenou neuvádat. Nebyla by totiž za mne hodná. Právem.

JAN

ZPRÁVY Z REGIONŮ

Osečí nezklamali

Čas letí jako voda v potoce a jsou tomu více než 3 roky co jsme v Oseku na Teplickou přivítali 28 rodin z oblasti Chernobylu. Po třech letech pobytu a členství v SCVP přišla i řada na placení členských příspěvků. Navštívili jsem proto Osecké s vedoucím regionu p. Bítovským v této záležitosti. Zastavili jsme se u br. Viktora Faltsue, který si vzal tento úkol za své a splnil ho skvěle. Nejenže všichni členové v počtu 41 zaplatili příspěvky, ale získal i 3 další členy mezi nás. Výbor organizace regionu Teplice děkuje prostřednictvím Zpravodaje všem členům z Oseka za příkladný přístup a Viktoru Faltsuovi za nevšední ochotu a pomoc při vybrání členských příspěvků.

Pospíšili, tajemníci regionu

Kulturní zážitek v Kuřívodce

V kinosále v Kuřívodce se konal dne 14. ledna literární večer na počest spisovatele pro děti a významného českého malíře Josefa Lady. Odpovědně se konalo ještě divadelní představení z tvorby J. Lady "Jak se kocour Mikeš učil ve škole".

J. Vyskočilová, knihovnice

Dopisy čtenářů

Vážení přátelé,

zásluhou mého strýčka se mi dostalo do rukou číslo Vašeho Zpravodaje, v němž byl článek od p. Ing. Josefa Kindla. Rozhodla jsem se na něj reagovat.

Jsem vnoučkou manželů Josefa a Barbory Dvořákových, na které vzpomíná ve svém příspěvku. Narodila jsem se jako nejstarší a jediná z pěti sourozenců v Buderáži na Volyni.

Byl mi rok, když se naše rodina přisthovala do Československa, takže si na svou rodinu jsem nevzpomínala, ale díky mamince, která byla snachou Dvořákových, si ji dobine vybavuji. Maminka velice často a s láskou vzpomínala na své mladé léta a později na soužití v rodině, kde vládla učta, láska, pracovitost a velká hrdosť k českému jazyku a vůči vlastenectví. Maminka velice ráda a často zpívala a písničky, které se zpívaly na Volyni. Vzpomínám také na to, jak otce hrával na harmoniku, které bylo doslova pokladem a studniční vzpomínkou na kapli v Buderáži, kde se na něm hrávalo při mších, a které si rodiče přivezli z Volyně. Jaké to bylo kouzlo hlavně o Štědrém večeru, kdy otce hrál koledy a my všichni s maminkou zpívali Tichou noc!

Maminka vzpomínala s úctou na svou tehyni, kterou nikdy nepomenovala jinak než maminka. Já si na babičku moc nepamatuji, zemřela, když mi byly tři roky, ale z vyprávění rodičů vím, že se velmi přelíbala s panem farářem, později kardinálem Beranem, který babičku vyprovodil i na její poslední cestě.

V naší rodině se zachovala i kniha, kterou svázal můj dědeček ze sebraných novin, které tehdy vycházely v českém jazyce a byly jakýmiś časopisem ze života volyňských Čechů.

Mnoho těch, kteří by si zasloužili trvalou vzpomínku, již z našich řad odešlo, ale měli bychom mít na paměti jejich odkaz. Jsem hrdá na to, že mezi tyto poctivé a pracovitě lidé patří, že patří mezi Volyňáky, jak se vždy říkalo.

V závěru chci poděkovat p. Ing. Kindlovi za jeho příspěvek, který patří mé rodině, čehož si nesmím vážit. Chci touto cestou popřít pisatelé touto cestou zdraví, klid a pohodu a Vám hodné pilných dopisovatelů a radosti z Vaší zaslužené práce.

Marie Šnebergerová z. Dvořáková,
Škočice u Preštic.

Tento dopis nám zaslal pan J. Chudoba spolu s odpovědí pisatelce, z níž citujeme:

Obsah Vašeho dopisu jistě zaujme nejen krajan z Buderáže. Je zároveň svědectvím o těch vlastnostech volyňských Čechů, na něž jsem právem hrdá: dobré mezilidské vztahy, učta a láska k rodičům, pevná manželská a rodinná pouta, péče o zachování českého jazyka, o kultura a vzdělávání, pracovitost, úspěchy v zemědělství i v jiných oborech hospodářské činnosti a v neposlední řadě láska ke staré vlasti.

Další dopis je od p. J. Chálka:

Vážená redakce, moji milí, srdečně Váš všechny pozdravuji a dovoluji si Vám napsat několik slov, týkajících se náboženských misii katolické církve mezi českými kolonisty na Volynsku před druhou světovou válkou.

Nejdříve bych rád předeslal, že mě velmi zaujaly články ve Vašem Zpravodaji čís. 4/95. Předně již u vašem úvodník pana V. Duřka a článku pana St. Bačí Katolická komunita na Volyni. Oběma pisatelům velké DEO GRATIAS!

Proč? Zabývám se historií volyňských Čechů a připravuji článek do ostravských novin, který chci nadesat "Vzpomínka na volyňské Církev v Ostravě".

Starobělský farář a kanovník p. Josef Stříž byl v době první světové války polním kurátem 13. pluku zeměbrany rakouské armády. Na frontě se seznámil s mnoha Čechy z Volyně, s nimiž i po válce udržoval písemný styk.

Vyrcholilo to tím, že byl v r. 1926 pozván českými kolonisty, aby u nich vykonal své misie. Podle záznamu to bylo poprvé od května do srpna 1926. Ale na podzim téhož roku tam odjel znovu a pobýval se svými věrnými po celý měsíc. Tehdy psaly tamější noviny, že na Volynsku je 75.000 Čechů a ani jeden český katolický kněz. Tím se stal farář Stříž - první český misionář katolické církve.

Navštívil 53 českých vesnic, vykonal přes 130 promluv, jak se tehdy říkalo kázání. Podálo se mu, že zřídí českou farnost v Hrušovicích u Rovna. Promluvy v českém jazyce měly veliký úspěch a ohlas. V Hrušovicích bylo zavedeno v české škole vyučování katolického náboženství. To přijel vyučovat z Československa ze Staré Bělé farářův kaplan kněz P. Jindřich Křtenec. Po půlroční působnosti tohoto kněze jej přijel vystřídat p. farář Stříž. Tento český misionář zajížděl na Volynsko do oblasti Rovna a Lucka i dvakrát za rok.

Poslední církevní misie p. faráře Stříže mezi českými krajan na Volynsku se konaly v roce 1938 v měsíci červnu. Jedna z nezapomenutelných Střížových vzpomínek praví, že do městečka Sienkovičova, kde se světí misijní kříž, se sjelo skoro celé Volyňsko.

Pokaždé, když se starobělský farář P. J. Stříž vrátil ze svého působení na misích u českých krajanů na Volyni, konal ve Staré Bělé a celé farnosti přednášky se světelnými obrazy z daleké a blízké Volyně.

Závěrem dopisu prosím váženou redakci, aby vyzvala své čtenáře, kteří si pamatují na prvního misionáře, českého kněze P. J. Stříže, aby mi své vzpomínky - byť útržkovité - zaslali. Jan Pchálek,
Mitrovická 98a, Ostrava-Stará Bělá, 724 00

(Pisatelce prosíme za omluvu, že jsme neuveřejnili dopis pro jeho děku v plném znění redakce)

Putovní výstava letos na cestu

Někdy se už asi zdá, že psát o výstavě OSUDY ČECHŮ Z VOLYNĚ je totéž co nosit dříví do lesa. Už toho bylo řečeno tolik! A tak si při příležitosti vstupu do dalšího roku její existence řekneme jen to nejdůležitější o její letošní cestě a záměrech, které se k ní vší. Tedy je výstava instalována v Šumperku 19. března - již zahájíme v Bruntále, 16. dubna pak navštíví Nový Jičín, od 29. května ji budou moci zhlédnout návštěvníci muzea v Olomouci. Odtud se vypraví do Brna, tam začne 16. července, a nakonec poputuje 19. čárí do Výchova. S dalšími pořadateli na Moravě jednáme, rádi bychom jej půjčili i zájemcům na Slovensku. I vy můžete navrhnout místa dalších zastávek.

V Olomouci bychom při tiskové besedě rádi pohovořili o českém pivovarnictví na Volyni. Novinári tu získají informace, jistě je zruční. Najdou-li se pamětníci, kteří zavzpomínají, bude setkání ještě zajímavější. Uvažujeme o přípravě dalšího panelu výstavy. Měl by připomenout běh život na frontě u Ukud. Snad je třeba mluvit více u lidech ve válce než o strategii války. Odeustejní výstava na Slovensko, možná právě na Duklu, bude jen dobře, doplní-li ji tento panel.

Připravujeme Průvodce výstavou a Katalog. Neměly by to být náročné tiskoviny. Průvodce nebude více než letáček, dárek pro návštěvníky, v katalogu bude výstava popsána - tak jak všem, kteří svidy rádo umožní její pořádání.

To nejnáročnější nakonec. Připravujeme ukrajinskou verzi výstavy. Pro muzea na Volyni a snad i pro jiná ukrajinská města. To už víte, již jsem o tom mluvil, byť jen nezávazně. Nyní už máme část nutné finanční částky i sympatie Velyslavčanství Ukrajině republiky.

Peníze ale musíme získat sami a nemáme již peníze tolik, kolik potřebujeme. A tak stále hledáme podporovatele. Nevidíte se tedy, že se obracím i na vás - pomozte nám v hledání sponzorů, firem, které by se rády na Ukrajině představily i svou velkorysostí nebo i těch firem, které by třeba spolupracovaly při přípravě (co třeba jen stoji výroba transportních beden).

Na závěr pak vysvětlíme: za výstavu, jak víte, odpovídám jako znanec Národního muzea, článku jsem ale napsal v množném čísle. Proč? Proto, a něco takového říkám při každé vernisáži, že vždy mluvím i za pomocníky, které mám kolem sebe. Jména by vydala na seznam. Bě spolupracovníků bych stěží udělal křáček. To není zdvořilostí pochvala, to je konstatování. Každý ví, že výstava si přeči zaslouží, neboť ani zdaleka ještě nevykonala vše, co vykonat může.

Těším se na setkání s vámi všemi. Vřadte tam, kam výstava přivezeme.

St. Slavík, komisař výstavy

O českém školství ve východní části Volyně

Mojce vzpomínky se vztahují k dvacátým a třicátým létům tohoto století, tak jak jsem spolu s ostatními občany české národnosti je prožíval a jak jsem si je zapamatoval a zapsal do svých pamětí. Pocházím z malé vesničky, kolonie Selentín, asi 35 km od oblaštinného města Zimoruv. V té vesničce žilo asi 25 českých rodin v sousedství s částí ukrajinskou. Když se v posledních desetiletích minulého století Češi stěhovali na úrodnou Volyn, nezapomínali na české školství, kulturu a národní zvyky. S našimi dědečky a babičkami se stěhovali také učitelé a inteligence. Prvním učitelem v Selentíně byl pan Antonín Dyměš. Ten se zasloužil o vyučování v mateřském jazyce našich rodičů a stal se prvním učitelem v této obci čítající asi 600 osob, kde žádná ukrajinská škola tehdy neexistovala. Mezi obyvatelstvem tehdy bylo asi 60 procent negramotných. Školní budova chýběla. Vyučovalo se v jedné místnosti u některého obyvatele, kam se dalo umístit 20 až 30 dětí. Školní budova byla postavena až v roce 1927.

Škola byla o těch třídách umístěných v jedné místnosti a jeden učitel si musel se žáky poradit, aby byla čtená a také sušivé výsledky. V letech tzv. NEPU vláda dovolila lidu svobodně podnikat ve městech i ve vesnicích. A tento "motor" svobodného podnikání zapůsobil tak, že za pár let se produkce průmyslu a zemědělství vyrovnala na úroveň předválečného roku 1913. Tehdejší jarmoky byly doslova zaplaveny zbožím z výroby vlastní a z dovozu.

Že se lidu žilo dobře, tomu nasvědčuje fakt, že vo večerch se v ukrajinských vesnicích scházela mládež a zpívala tv krásné ukrajinské písně, které se šířily krajinou a vytvářely nezapomenutelný pocit štěstí a radosti ze života. Pramenné cirkve a katolické kostely se naplňovali lidem děkujícím ve svých modlitbách za mír, vzájemnou soudržnost a lásku mezi lidem bez ohledu na národnost, bohatství či náboženské rozdíly. Všichni byli bratři a sestry. O nějakém třídinném boji nikdo nechtěl ani slyšet. A tak se žilo v klidu až do let násilné kolektivizace.

Chmel se objevil na Volyni s příchodem Čechů a byl s úspěchem pěstován téměř každým hospodářem. Stal se jedním z hlavních příjmů, opravdovým "zeleným zlatem". Vykupovala ho chmelářská družstva, ovládaná většinou židovskými obchodníky. Vyzážel se za hranice za penou měnu a také obilnici se zlatými rubly. Bohatí pěstěli a pěstovali chmel. Na venkově se kupoval stavební materiál a stavěly se nové, modernější a větší domy, které nahrazovaly ty první chalupy přistěhovalců. Život postupně rozkvétal.

V Černochovském okrese byla pouze jedna sedmiletá škola v okresním městě, do které jsem nastoupil po ukončení tří tříd české školy, ve které nás žáky vyučoval náš oblíbený učitel pan Nikola Kudima, který pocházel ze Zimoruv, a potom ho vystřídal předobrá a námi milovaná paní učitelka Emilie Čížková. Pocházela z velké rodiny (14 dětí), která žila v blízkosti Černochova. Po ukončení sedmiletky v ukrajinském jazyce rozhodli se rodiče, že mne pošlou studovat dále. V okresním městě se vytvořil kurs přípravy na vysokou školu pedagogickou v městě Zimoruv. Vyučovali tam vybraní studenti posledních ročníků a také profesori.

Ředitelem židovského pedagogického institutu byl zvládný pan české národnosti přijímaný Hoca. S ním jsem měl to štěstí seznámit se ještě v přípravce, které se říkalo ROBFAM. Sem přijel jednou na inspekci a vyhledával žáky z českých rodin do třídy, ve které se měli připravovat učitelé pro české menšiny školy.

V době první světové války a hlavně po

revoluci, v níž se vytvořil stát nového typu, dělnícko-rolnický stát, si měl vládnout pracující lid sám, bez kapitalistů, fabrikantů a velkostatkářů. Byla to lákavá myšlenka, která polehlo mnoho lidí.

Podílel i pan Hoca, jehož přátelé Antonín Vodsedařák a jediný generál českého původu, který bojoval na území tehdejšího Ruska za vytvoření nového státu pracujících, tedy SSSR, byl generál Štrombach. Byl velmi oblíben mezi vojáky. Pan Vodsedařák vyučoval jazyk český ve třídě pro studenty z českých rodin a současně vykonával funkci inspektora. Jezdil po vesnicích a městech, spolupracoval s tanežskými učiteli a pomáhal jim v jejich nelehké práci. Ta sloužila k rozvoji českého jazyka a kultury ve východní části Volyně.

Pan inspektor Vodsedařák a pan generál Štrombach pocházeli z Loun, kde měli své rodiče. Jednou o letních prázdninách se rozhodli, že je navštíví v tehdejšího kapitalistického Československu z toho nového komunistického státu. A to neměli dělat. Doma je místní úřady s otevřenou náručí nevívaly - byli to přece komunisté - jíz těchto nenáviděná strana. A tak odjeli zpět a zapojili se každý do své práce. Zdá se, že na tom nic divného nebylo. Byla to třítická léta, v nichž se rozvíjel krutý třídinný boj ještě k tomu přizdobený tzv. "špiónáží". Vzájemná podezřívavost se rozvíjela na nejvyšší úrovni. Každý cizinec byl pro kapitalistický stát podezřelý. A tak byli naši pánové, vrátili se ze "západu", obviněni z nekvalitní záležitosti. A tak všechny ty Čechy, pocházející z kapitalistického Československa jednou v noci odvedli. Tak se to tehdy dělalo a nikdo se neodvážel, kde jim byl konec.

"Špión" Vodsedařák navštěvoval peče různé české školy, znal se s mnohými učiteli. Proto byl pozatýkáni i mnozí učitelé, mezi nimi i naše nezapomenutelná paní učitelka Emilie Čížková.

A tak - k velké škodě všech Čechů - byla lehce vyřešena otázka českého menšiny školství. České děti musely chodit do škol ukrajinských a rodnému jazyku se učily jen od svých rodičů. I když to bylo mnohdy velmi těžké, děti Češi zůstali věrni národnosti svých rodičů.

Zpracoval Josef Martinek

Masopust a dětský bál ve Volkově

Nevím, jak tomu bylo v jiných vesnicích, ale ve Volkově v předjaří o masopustu bylo mnoho shonu a povyku. Pekly se koblíhy, šišky, ba někde i kviklo prase na nějakou tu veselku. Všude to vonělo veprovým a koblíhami. Také se činily přípravy na dětský bál. Mláďa chasa si připravovala maskární přestrojení a všechno to vyvrcholilo o první masopustní neděli. U Dotru v sále bylo vytopeno, čisté umytá podlaha byl navoskována a pěkně vonělo. Odpoledne se začali scházet muzikanti a zasedli na kruchtu. Hned po obědě se maminky s dětmi ubíraly do sálu. Děvčata měla masle ve vlasech a nachezení se v korytky - vypadala jako cukrářka. Kluci v nachezených šatech měli i kravatu a vlny pěkně učešané a naponadáváno. Ani nevaldo, že někteří byli oslíňkami dohola. I učitelští sbor byl svatečně vstrojen.

Zatímco kapela začala vyhrávat a všechno vířilo v kole, po ulicích už začaly pobíhat maskáři. To bylo smíchu a jósu!

Masopust - to byla hlavní postava maskáru - byl obzvláště celý hrachovní. Dovádl, jak se patří! Bába s nůši na zádech, dlouhý šid, šasek a mnoho jiných maskar bylo v té maskární sebrance. Ale pořádek tu udržoval policaji s šavli po boku. Maskáři rádiy i ve staveních, kde bylo co k jídlu - koblíhy, maso, vino domácí - to vše končilo v níši staré báby.

Pak vtrhly maskáři do sálu. To teprve začala mela! Děti se z kola rozutekly k maminkám a začaly řít maskar. A kapela jim k tomu hrála veselou polku i kvopak.

Když se dost vydovádeři, vyřítily se zase ven. A děti opět začaly tančit. Ve čtyři hodiny odpoledne přišlo to nejlepší. Byla to sváčina. Každý dostal velký preclík, chrupavý a vonavý a k tomu velkého vuřta - panečku, ten byl šťavnatý a dobrý! Nechyběly ani pomoranče. Zapilo se to sodovkou nebo limonádou, pivo nám nedali. Po sváčini jsme nabrali nově pivo - muzikanti též dostali chutnou sváčinu a sly - muzikanti pivovaru - a začal znovu taneční rej. Děvčata provdávla své učitelé a kluci své taktéž.

Ukaly nám masopustní odpoledne pěkné uběhlo. V pět hodin byl konec báby a šlo se domi. Nedalo se nic dělat - večer byla zábava jen pro rodiče a dospělou chasu.

Petr Bliml

Naši jubilanti

Brněnský region zdraví své členy, kteří se letos dožívají kulatých výročí. Emilie Vitochová, 7. 1. - 75 let, Emilie Bryxová, 16. 1. - 60 let, Jaroslav Příštel, 21. 1. - 70 let, Josef Kučera, 22. 1. - 75 let, Dr. Evžen Petrov, 12. 2. - 55 let, Larisa Musilová, 24. 3. - 25 let, Alibna Vacková, 24. 4. - 40 let, Vladimír Kysela, 2. 5. - 70 let, Emilie Nováková, 15. 5. - 55 let, Leonid Novák, 6. 6. - 55 let, Marie Kubínová, 10. 6. - 75 let, Ing. Jindřich Ivachuk, 15. 6. - 60 let, Miroslav Kvapil, 15. 6. - 55 let, Ing. Alexandr Petříček, 4. 8. - 40 let, Jaroslav Holan, 5. 8. - 60 let, Věra Primaková, 15. 8. - 50 let, Věra Kořínková, 21. 8. - 75 let, Valerij Primak, 14. 9. - 45 let, Ing. Vita Perevoščiková, 9. 10. - 30 let, Olga Vrbová, 17. 10. - 60 let, Rostislav Boček, 21. 10. - 60 let a Růžena Gošová, 20. 11. - 55 let.

Do dalších let hodně zdraví, štěstí a spokojenosti přeje **jménem brněnského regionu** J. Kučera

Dne 14. ledna oslavil své 82. narozeniny pan Václav Sajler ze Susan, člen našeho regionu, býv. příušnický východní armády. Do dalších let mu všechno nejlepší a hlavně hodně zdraví přeje za **region Chomutov** Jiřina Kačerová a Alexandr Hloušek

Dne 15. 2. oslaví paní Lidia Vlačičová, roz. Malé Zubovští, nyní v Broumově 50 roků. Hodně zdraví a štěstí za **region Broumov** přeje

Pokorný

Božena Domanská z Volkova bytem v Ostrově n. Ohři se dožije 22. 3. svých krásných 75 let. Do dalšího života přeje hodně zdraví a dobré, veselé pohody.

Za **region Karlovy Vary** Věra Pelcová

Dne 20. února 1996 se dožila životního jubilea 80 let členka regionu Chomutov p. Marie Kuš z Chomutova. pův. z Volkova na Volyni.

Dne 20. února 1996 oslaví své 83. narozeniny p. Libuše Andelová z Čejkovic, okr. Chomutov, původně z Omeľanští na Volyni.

Za **region Chomutov** jubilatům srdečné blahopřeje

Jiřina Kačerová a Alexandr Hloušek

Dne 22. ledna 1996 oslaví významné životní jubileum 75 let člen našeho regionu pan Josef Žabčík, rodák ze Sofievky, bytem Plešná u Čaiče.

Za **český region** srdečné blahopřeje
Ludmila Mácová

Naše řady opustili ...

Dne 27. 12. 1995 zemřela po těžké nemoci paní **Ludmila Hnojíková z Malé Zubovčiny** bytem ve Vřesové u Sokolova.
Milá maminko a babičko, buďte Vám lehká ta česká země!

Vzpomínají dcery Pavlína, Evženka a syn Boleslav.

Upřímnou soustrast jménem krajanů i svým projevoje
Věra Pelcová

15. 12. 1995 zemřela po těžké nemoci naše členka **Věra Henrychová, rozená Týrková z Kvasilova** na Volyni ve věku 71 let, bytem v Litvinově. Kdo jste ji znali, vzpomene si nám!

Za region Chomutov

Jiřina Kačerová a Alexandr Hloušek

Dne 10. ledna t. r. zemřel p. **Vladimír Dědek, roddák z Hlinska, bojovník od Dukly a zakládající člen SČVP v Litoměřicích.**

Děkují všem krajanům, kteří ho ve velkém počtu doprovodili na poslední cestě, jakož i za květinové dary.

Milúše Dědková - manželka

Litoměřický region oznamuje krajanům, že naše řady opustili tyto krajané:

26. 12. 1994 p. **Josef Opočenský z Boratína, bytem Horní Řepčice** ve věku 71 let. 15. 2. 1995 p. **Antonie Černá roz. Zikmundová, roddáčka z Mirohoště** bytem v Litoměřicích ve věku 70 let. 8. 4. 1995 p. **Václav Masopust, roddák z Rovna** bytem v Litoměřicích, ve věku 80 let. 9. 5. 1995 p. **Jaroslav Vala, roddák z Mirohoště** bytem v Litoměřicích, ve věku 73 let. 26. 7. 1995 p. **Helena Ševčíková, roddáčka z Mukačeva, bytem v Litoměřicích, ve věku 76 let.** 20. 8. 1995 p. **Mikuláš Půša, roddák z Mirohoště, bytem Roudnice n. L., ve věku 82 let.** 3. 9. 1995 p. **Anastázie Kutnarová, roddáčka z Českých Novin, roz. Horníková, bytem v Litoměřicích, ve věku 74 let.** 10. 9. 1995 p. **Olga Koberčuková roz. Altmanová z Dědové Hory, bytem v Litoměřicích, ve věku 82 let.** 12. 9. 1995 p. **Boris Hrnčíř, roddák z Mirohoště, bytem Starý Týn, ve věku 85 let.** 12. 9. 1995 p. **Marie Vlková, roddáčka z Hubiny, bytem v Litoměřicích, ve věku 84 let.** 15. 12. 1995 p. **Viktor Tintera, roddák ze Zavidova, bytem v Litoměřicích, ve věku 74 let.** 21. 12. 1995 p. **Ladislav Zeman, roddák z Jindřichova Hradce, bytem v Litoměřicích, ve věku 67 let.** 22. 12. 1995 p. **Nada Průšová, roz. Škvárnková, roddáčka ze Straklova, bytem v Roudnici n. L., ve věku 75 let.** 10. 1. 1996 p. **Vladimír Dědek, roddák z Hlinska, bytem v Litoměřicích, ve věku 74 let.**

Všem počastalým vyjadřuje upřímnou soustrast za region Litoměřice
Krajan Kozák, ved. regionu

Dne 15. 12. 1995 zemřel v požehnaném věku 85 let člen chebského regionu pan **Václav Suk, roddák z Turkovic.**

Všem počastalým vyjadřuje za chebský region upřímnou soustrast
Ludmila Mácová

Dne 31. prosince 1995 zemřel náš krajan p. **Vladimír Físek** ve věku nedotýžích 54 let, roddák z Dlouhého Pole na Volyni, nyní bytem Spojice, okr. Chomutov.

Za region upřímnou soustrast vyjadřuje
Jiřina Kačerová a Alexandr Hloušek

20. 10. 1995 zemřel ve věku 75 let p. **Vladimír Salák. Dne 4. 8. 1995 zemřela ve věku 83 let p. Nadea Kunášková a 12. 5. 1995 zemřel ve věku 68 let p. Rostislav Rejzek. Všechni tři se narodili na Moskovštině okr. Mlýnov - Ukrajina.**

S projevem soustrasti J. Rejzek, Staňkoviče

OZNÁMENÍ

Od r. 1996 platí ustanovení o placení členských příspěvků pro všechny členy bez výjimky, tedy i pro černobylské krajané.

Jak vznikala nenávisť

Naše obec Ledochovka byla založena v roce 1921 a v neposlední shodě tam bydlelo a žilo 59 českých rodin, 20 polských, 3 ukrajinské a 2 židovské.

Pole po vykáčeném lese byla úrodná a tak se všichni dost rychle zmáhali a stavěli krásné domy a hospodářské budovy. Byli prastarého nového sál. 3 hospody, hasičská zbrojnice, byl zřízen družstevní obchod, šberna mléka, rozkvétalo sadařství.

Starosta byl vždycky Čech a bylo zvykem, že všechnu korespondenci z okresu přefčelil polsky a potom se všechno projednalo česky. Na jedné schůzi i na podzim 1938 - přefčelil starosta p. Vaško opět korespondenci polsky a pak začal jako vždy mluvit česky. Vtom vstal jeden Polák - Isidor Misarko - a řekl: "Tady nevládne Praha, tady vládne Vařava a proto budeme mluvit polsky." Pan Vaško dělal jako by neslyšel a v jednáni pokračoval. Projednal jen ty nejdůležitější věci i schůzi ukončil. Ostatní Poláci mlčeli, žádný se k p. Misarkovi nepřidal.

Vzpomínám si, jak můj otec a soused pan Jona přišli z té schůze rozzlobeni a řikali, že to p. Misarkovi nezůstanou dužni.

Po příchodu Sovětů v r. 1939 na pana Misarku všichni zapomněli, protože jim nastaly jiné starosti. Naše obec byla označena jako obec kulacká a byla přidělena k ukrajinské vesnici Nadčice, která měla meo špatnou pověst. Měli jsme tam čtyři zástupce, z toho

dva Čechy - Kadlece a Sokola - ale ti nemohli nic dělat, protože Nadčičtí jednali za jejich zády. Předeřpsali nám vysoké dotávký, vysoké daně a celou zimu jsme vozili klády z lesa na nádraží do Lucka - bylo to 6 km do léta a 22 km na nádraží. Na jaře nás zahrali na stavbu letiště do Babolok a doma zakládali kolchoz. Nikde jsme neměli žádné zástupce, naopak Nadčičtí se už těšili, jak pojedou rabovat české majetky, až budou Čechy vyvážen z Sibíř. Z toho jsme měli největší strach a potají jsme si dělali zásoby potravin, sušili jsme suchary apod. Nikdo nevěděl, kdo je na seznamu, takže ve strachu žili všichni, a čekali jsme, kterou noc si pro nás přijdou. V tom zoufalém case jsme čekali na příchod Němců, a někteří dokonce řikali, že ti tam alespoň nemají Sibíř. Když je člověk nucen volit mezi dvěma zly, tak se snaží zvolit to menší.

Ta přetučna o Sibíři byla pravdivá. V červenci přišli Němci a na obecním úřadě byl připraven seznam. Bylo na něm 22 rodin, které měly být vyvezeny na Sibíř a bylo tam i místo určení - oblast Archangelsk. Na seznamu bylo 16 rodin českých, 5 polských a 1 rodina židovská - žádné národnosti rozdělly se nedělaly.

Václav Bižalový

Peněžní dary do severomoravského regionu

Severomoravský region děkuje členům, kteří věnovali pro potřeby regionu částku 350 Kč. Jmenovitě to jsou: Josef Křesina - 100 Kč, Zdenka Novotná - 100 Kč, Eufrozina Horková - 50 Kč, Valerián Klaban - 50 Kč a Václav Macek - 50 Kč.

Peněžní dary do regionu K. Vary:

Alexandra Korolová - 65 Kč a Marie Filipová (NSR) - 150 Kč.

Děkují V. Pelcová

OMLUVA

Dary, které došli naší pí. hospodářce v tomto období, budou zveřejněny až v březnovém čísle. Omlouvá se za to, ale musí zvládnout množství jiných úkolů, spojených s hospodářskou uzavěrkou za minutu ruky.
Děkujeme!

OZNÁMENÍ

Omlouváme se, že č. 1 Zpravodaje vyšlo se zpožděním, (z důvodů poruchy redakčního počítače a z technických důvodů).

Díky za pochopení - redakce

Důležité upozornění! Jelikož se mnozí dotazy dárce na název a číslo konta Sdružení, rozhodli jsme se, že tento údaj budeme uvádět v každém čísle Zpravodaje. Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha. Číslo konta: 7054454-018/0800 Dary můžete posílat také na adresu hospodářky Sdružení: Marie Nečasová, Svidnická 509, 181 00 Praha 8. Prosíme čtenáře, aby nás neupomínali o zveřejňování darů - dary můžeme uveřejnit teprve po obdržení užitečného dokladu !!

Začestnosti týkající se evidence členů - změny adres, přihlášky nových členů - ukončení členství a veškeré dotazy toho se týkající zasílejte výhradně matřikáři na adresu: Ing. Jiří Hofman, 140 00 Praha 4, Lounských 8, tel.: 42 65 44

Tiráž Zpravodaj - Vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřeby svých členů. Za obsahovou náplň článků odpovídají jejich autoři. Vychází jako občasný. Šéfredaktor Věra Latzelová. Příspěvky nejsou honorovány, nevyžádané rukopisy se nevracjí. Příspěvky zasílejte do 3. každého měsíce na adresu: Věra Latzelová Slapská 1910/6, 100 00 Praha 10. Podávání novinových zásilek povoleno Česká pošta, s.p., odštěpným závodem Praha č.j. nov. 5400/95 ze dne 8. 8. 1995. Toto číslo vyšlo 20. února 1996.